

2023

ÅRSRAPPORT

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

 JÄRNVÄGSKLUSTRET
RAILWAY CLUSTER of SWEDEN

WWW.JARNVAGSKLUSTRET.SE

Vår vision

Järnvägsklustret vill stärka regionen som ett ledande centrum för järnvägsteknologi där branschen samverkar till fler och större affärer och attraherar fler personer för jobb och studier. I Järnvägsklustrets regi erbjuds mötesplatser för lokal, nationell och internationell samverkan med fokus på samhällets behov av hållbara transportlösningar där samverkan bidrar till utveckling och innovationer. Järnvägsklustret välkomnar medlemsföretag från hela Sverige.

Vår mission

1

Nätverk och navigering: Tillsammans optimerar vi nätverk och navigerar genom nationella och internationella innovationsstödsystem.

2

Utveckling och innovation: Med vår nära anknytning till akademien har vi den unika förmånen att utforska möjligheten med forskning, ex-jobb och framtidens medarbetare.

3

Matchmaking: Genom att strategiskt sammanföra likasinnade och genom vårt globala nätverk av branschpionjärer öppnar vi dörrarna för utvecklande samarbeten.

ÅRET I STORT

Under det gångna året har Järnvägsklustret upplevt en betydande tillväxt. Medlemsbasen har utökats till 41 medlemmar med 14 aktiva samarbetspartners samtidigt som vi organiskt har stärkt vår närvaro på LinkedIn med över 1000 följare och högt engagemang.

Ett fortsatt förtroende från Västerås Stad har också bekräftat vår betydelse och inflytande inom området.

Det avslutade stora projektet "Omställningskraft" har inte bara markerat ett framgångsrikt genomförande utan också visat på klustrets förmåga att hantera och leda ambitiösa initiativ.

Internationellt har vi på Järnvägsklustret expanderat våra horisonter genom att besöka Polen och delta i TRAKO-mässan där vi knutit värdefulla kontakter och fått insikter om de senaste innovationerna inom järnvägssektorn. Att även detta år vara med och arrangera ERCI Innovation Awards har inte bara gett klustret en plattform att lyfta fram svenska innovativa lösningar, det har även stärkt vår roll som aktör i branschen.

Året i stort har präglats av firandet av Järnvägsklustrets tio verksamma år där vi också lanserade vårt jubileumsmagasin. Denna milstolpe understryker vårt långsiktiga engagemang och bidrag till järnvägssektorns utveckling.

MEDDELANDE FRÅN VERKSAMHETSLEDARE PETRA ÄRLSJÖ

Kära vänner!

2023 har varit ett intensivt år på Järnvägsklustret. Inte bara har vi avslutat ett av de största projekt vi bedrivit i Järnvägsklustrets tid som verksamma, vi har också fyllt upp vår medlemsbas med flera nya medlemmar, varit värdar för två olika delegationer och representerat svensk järnvägsindustri internationellt både i Polen och Orlando, USA.

När vi under våren 2023 välkomnade en delegation från European Railway Cluster Initiative (ERCI) huserade vi representanter från Spanien, Frankrike, Tyskland, Serbien, Slovenien, England, Belgien och Italien och knöt kontakter långt utanför Sveriges gränder.

Året avslutades med ytterligare förtroende från Västerås Stad där vi fick bidrag för fortsatt arbete. Ett fantastiskt och spännande år på många sätt där vi arbetat hårt utifrån våra inriktningar Affärer, Innovation, Kompetens och Samhällsutveckling - hörnstenar som du kan läsa mer om i denna årsrapport. Trevlig läsning!

PETRA ÄRLSJÖ VERKSAMHETSLEDARE

Petra Ärlsjö är verksamhetsledare på Järnvägsklustret sedan hösten 2021. Innan dess har hon varit aktiv i det Svenska innovationsstödande systemet bland annat via science parks, inkubatorer och Clusters of Sweden

AFFÄRER

En av Järnvägsklustrets inriktningar som vi arbetar aktivt med är ökadet av andelen affärer hos våra medlemmar. Detta jobbar vi främst med genom matchmakings, nätverk och breda kontakter i det svenska såväl som internationella innovationsstödsystemet. Några av de insatser vi genomfört 2023 kopplat till detta kan du läsa om nedan.

TRAKO & ERCI Innovation awards

Den 19 september 2023 var en minnesvärd dag för Järnvägsklustret som tillsammans med fyra av våra medlemmar deltog i den 15:e internationella järnvägmässan TRAKO i Gdansk, Polen. Denna årliga händelse samlar företag och organisationer från hela världen för att visa upp de senaste innovationerna inom järnvägsindustrin. För Järnvägsklustret var det inte bara en möjlighet att representera svensk järnvägsindustri med våra medlemmar i fokus utan också att lära av andra framstående aktörer.

Under mässan hade Järnvägsklustret nöjet att medarrangera den prestigefyllda ERCI Innovation Awards, organiserad av European Railway Clusters Initiative (ERCI).

Denna tävling erkänner och belönar de mest framstående innovationerna inom järnvägssektorn från företag över hela Europa. De 25 deltagande företagen hade sina bidrag bedömda av en expertjury bestående av järnvägsexperter från olika länder.

Tyvärr kammade inte de svenska bidragen hem någon pokal den här gången, men däremot nya kontaktytor som senare ledde till ett samarbete ni kommer att få läsa mer om på nästa sida.

Järnvägsklustret är stolta över möjligheten att har fått visa upp svensk järnvägsinnovation genom våra kompetenta medlemmar. Mässan och tävlingen är en plattform för att dela kunskap, främja samarbete och skapa medvetenhet om de banbrytande teknologier som utvecklas inom svensk järnvägsindustri. Något som definitivt uppfylldes under dessa dagar.

AFFÄRER & SAMARBETE

När våra medlemmar ingår samarbeten och kan göra affärer tillsammans har vi lyckats och det är precis vad vi glatt kunde läsa om i ett pressmeddelande som publicerades i slutet av 2023.

Samarbete för Förbättrad Tågsäkerhet

I ett nyskapande samarbetsavtal mellan teknikbolagen Railway Metrics and Dynamics och Strainlabs, båda medlemmar i Järnvägsklustret, har bolagen nu tagit ett steg framåt för att öka säkerheten och effektiviteten inom järnvägsindustrin. Det nya partnerskapet som adresserades under 2023 kommer att integrera Strainlabs innovativa uppkopplade IoT-skruvar med Railway Metrics and Dynamics avancerade systemplattform för övervakning och analys av tåg och infrastruktur i realtid.

Strainlabs har utvecklat smarta skruvar som kan upptäcka förändringar i temperatur och spänning i hjulaxlar och lager.

Denna teknologi kommer att komplettera Railway Metrics and Dynamics systemplattform, som redan använder olika typer av sensorer för att förutse och förebygga fel på tåg och spår. Genom att integrera Strainlabs IoT-skruvar blir Railway Metrics and Dynamics förutsägelser ännu säkrare.

Det var under TRAKO-mässan i Polen som bolagen, genom Järnvägsklustret, för första gången möttes då de båda stod som nominerade i ERCI Innovation Awards.

-Det är när den här typen av samarbeten samarbeten går i hamn som vi vet att vi gjort vårt jobb rätt. Ett av våra mål är att mäkla och skapa möjligheter till affärer och det är det här ett exempel på, säger Petra Ärlsjö.

Kopplat till detta så testar just nu Strainlabs sina skruvar på Railway Test and Innovation Centers (RTIC) testspår i Tortuna, Västerås. Vårt arbete med RTIC kommer ni att kunna läsa mer om senare i denna årsrapport.

AFFÄRER & SAMVERKAN

"I samverkan med innovationsstödjande aktörer och med engagemang från regionen blir Västmanland i detta en dynamisk katalysator för framtida industriell utveckling."

INDUSTRY EXPO

Västmanland bär på en imponerande industrihistoria som sträcker sig över 150 år, präglad av flera världsledande företag. En stolt tradition av tillverkning, innovation och tung industri lever vidare än idag. Inom områden som automation, robotisering, transport, järnväg och elektrifiering har regionen skapat starka fästen. Dock vittnar den långa historien om att stillastående inte är ett alternativ; snarare ställer den högre krav på ständig utveckling, framåtblick och samverkan.

Den 28 september 2023 arrangerade Järnvägsklustret tillsammans med Automation Region och Electrification Hub Industry Expo för första gången i Västerås, en banbrytande mötesplats för företag inom automation, järnväg och elektrifiering.

Hitachi Energy var värd för evenemanget, som samlade 45 utställande företag och närmare 300 besökare.

"Det krävs samarbete över traditionella branschgränser för att driva utveckling av världsledande teknik," säger Peter Barkenskiöld, affärsutvecklare på Automation Region. Aktiviteter som Industry Expo stärker företagen i regionen och möjliggör att nationella styrkeområden kan kopplas samman för att göra internationell skillnad.

Efter den stora succén 2023 planeras nu för fler gemensamma aktiviteter för att öka innovationskraften och skapa nya affärer och samarbeten. På Järnvägsklustret ser vi stor potential för liknande initiativ på nationell nivå, där en bredare samverkan mellan branscher och aktörer kan stärka den svenska industrin ytterligare.

I samverkan med innovationsstödjande aktörer och med engagemang från regionen blir Västmanland i detta en dynamisk katalysator för framtida industriell utveckling.

FLÄCHENLÖS
DIN
DIN

FLÄCHENLÖS
DIN
DIN

JÄRNVÄGSKLUSTRET - EN MÖTESPLATS OCH ARENA FÖR BRANSCHUTVECKLING

Genom ökade affärsmöjligheter, kompetens, samhällsutveckling och innovation skapar Järnvägsklustret tillsammans med våra medlemmar en viktig och utvecklande mötesplats för små och medelstora företag – för en hållbar och grön transportkedja. Våra medlemmar och vårt stora nätverk utgör en innovativ infrastruktur såväl nationellt som internationellt.

INNOVATION

Under våren och hösten 2023 arrangerade Järnvägsklustret en inspirerande webinarieriserie med syfte att stödja medlemmarna i den pågående omställningen och utvecklingen inom järnvägsbranschen. Som en del av projektet, finansierat av region Västmanland och Tillväxtverket, fokuserade på att möjliggöra kunskapsutbyte och främja förändring och innovation med målet att gynna den gröna omställningen.

Vid webinariererien har deltagarna fått lyssna in på Mattias Axelson, professor vid Handelshögskolan i Stockholm där han delat med sig sin kunskap i hur man kan träna upp sig i att bli innovativ i sitt tankesätt.

För att ytterligare främja innovation har vi under 2023 arbetat intensivt med utvecklingen av Railway Test and Innovation Center (RTIC). RTIC fungerar som en central knutpunkt för samarbete med testspår över hela världen, med det övergripande målet att främja svenska järnvägsteknologiska lösningar.

RTIC, beläget strax utanför Västerås och bara en timme från Stockholm är en bekväm och tillgänglig plats för olika test- och forskningsaktiviteter inom järnvägsbranschen. Testspåret som finns där sträcker sig över 6 kilometer och erbjuder företag inom järnvägssektorn möjligheten att testa och utveckla sina innovativa idéer och teknologier under kontrollerade förhållanden. Allt för att gynna innovativa lösningar som kan stärka och modernisera den svenska järnvägssektorn.

RTIC

6 KM JÄRNVÄG

Railway Test and Innovation Center fungerar som en praktisk och kontrollerad miljö där företag inom järnvägsindustrin kan utvärdera och validera nya idéer och tekniker.

www.rtic.se

KOMPETENS

Järnvägscollege

Järnvägsklustret engagerar sig aktivt i Järnvägscollege och deras arbete för att skapa en gemensam branschstandard för tågteknikerutbildningen. Under 2023 har detta engagemang framförallt inkluderat möten med olika aktörer inom branschen, från verkstadspersonal till ledningsnivå, för att förstå utmaningarna och synen på branschen, dess kompetensförsörjning och framtid.

Målbild:

Järnvägsbranschen - en jämställd bransch utan brist på kompetensförsörjning

Järnvägskvinnor

Järnvägsklustret fick under 2023 möjlighet att intervjua Elina Kabir, grundare av Järnvägskvinnor. Elina betonade behovet av att skapa en säker och inkluderande arbetsmiljö för kvinnliga järnvägsanställda. Med över 2000 medlemmar från hela Skandinavien arbetar Järnvägskvinnor för ökad jämställdhet och inkludering inom järnvägsbranschen. De har framgångsrikt anpassat sig till digitala plattformar för att sprida sitt nätverk och engagera sig i kompetensförsörjningsfrågor. Genom föredrag och kunskapsdelning strävar de mot en roligare och mer inkluderande arbetsplats för alla.

Västerås Yrkehögskola

Under året har vi engagerat oss i yrkehögskolan och deras utbildning av tågtekniker. En utbildning vi ständigt besöker och jobbar för att matcha våra medlemmar mot.

SAMHÄLLSUTVECKLING

Genom internationella samarbeten, kunskapsdelning och projekt som stöder små- och medelstora företag inom järnvägssektorn har Järnvägsklustret under 2023 jobbat för att stötta samhällsutvecklingen.

Norra Europas största järnvägskluster

Under 2023 har Järnvägsklustret aktivt arbetat för att sätta Västerås på världskartan som ett järnvägstekniskt centrum. Efter djupa samarbeten och stort engagemang med European Railway Cluster Initiative (ERCI) har vi tillsammans med våra europeiska klusterkollegor under 2023 grundat ERCI Ltd med syftet att kunna jobba med EU-projekt tillsammans. Något vi också bevisat varit möjligt med projektet LEADER 2030 som under 2023 gick av stapeln.

S-ACCESS

En betydande aktivitet under året har också varit vårt deltagande i projektet S-ACCESS, som syftar till att stödja små- och medelstora företag inom järnvägssektorn vid offentlig upphandling i USA, Kanada och Norge.

Genom att öppna dörrar till internationella marknader och främja tillväxt inom sektorn har klustret bidragit till ökad synlighet och möjlighet för företagen vi arbetar med, någon som öppnar dörrar för svenska bolag på internationella marknader samtidigt som det skapar intresse för svenska innovationer.

Fortsatt förtroende från Västerås stad

I slutet av året blev klustret beviljat fortsatt stöd från Västerås Stad. Det här möjliggör en fortsatt utveckling för Järnvägsklustret inom ett område som, i och med agenda 2030, är mer aktuellt än någonsin.

VAD ÄR ETT KLUSTER?

Med över tio år i branschen är vi stolta över att titulera oss som norra Europas ledande kluster inom Järnväg. Men vad är ett kluster? Är det mer än en grupp företag som samverkar? Du kanske kan gissa att svaret på den frågan är ja! Tack vare att Järnvägsklustret delvis är nationellt, regionalt och eu-finansierat innebär det att vi fått möjlighet att aktivt arbeta som ett klusterinitiativ i det svenska innovationsstödsystemet. Vi finns till för våra medlemmar som en nod, för att lotsa rätt och agera mäklare av kontakter från Sverige och ut i världen.

Bland annat har vi varit med och grundat Clusters of Sweden samt att vi samverkar med flera andra innovationsstödjande aktörer likväl kluster runtom i europa och världen. Något som gör att våra medlemmar har tillgång till ett ovärderligt nätverk av nyckelpersoner i vår bransch.

EN GRÖN JÄRNVÄG

Att tänka hållbarhet och vår framtid är en självklarhet för oss på Järnvägsklustret. Ur ett gediget hållbarhetsarbete som gjordes under 2023 där vi utgått från agenda 2030 och med koppling till ISO 26000 har vi identifierat några hörnstenar som vi arbetar extra hårt för och följer.

Bland annat jobbar vi för att premiera och sprida teknik som bidrar till ett bättre samhälle, detta genom att se till att lyfta de innovationer och initiativ som våra medlemmar utvecklar. På samma sätt vill vi utrota diskriminering och uppmuntrar jämställdhet och mångfald i vår bransch genom att samarbeta med och lyfta förebilder.

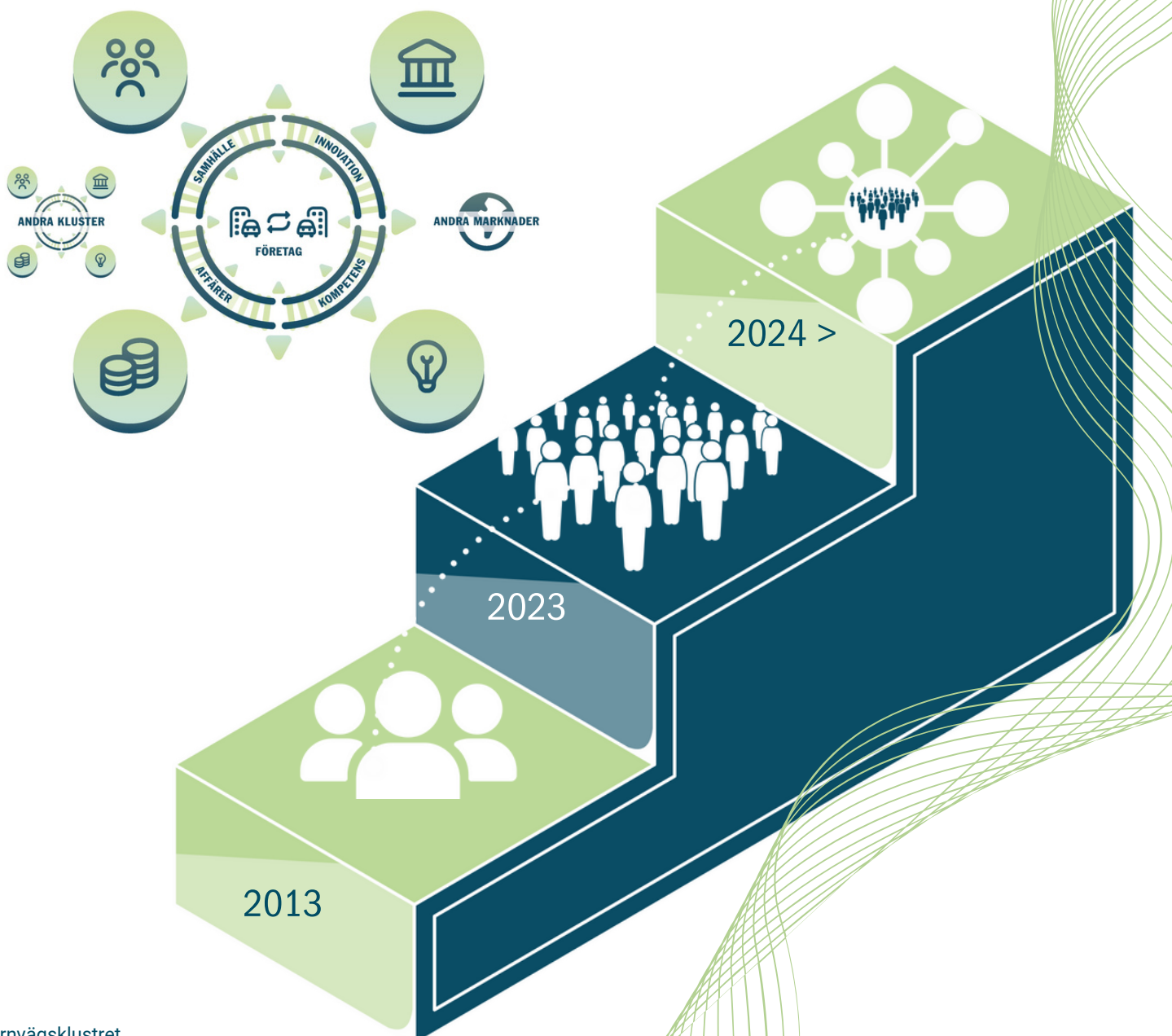
Vi vill också lotsa rätt om vi stöter på innovationer inom järnvägen som grundar sig i cirkulära lösningar och hållbart användande av resurser.

Ingen kan göra allt men alla kan göra något.

ETT KLUSTER I STÄNDIG UTVECKLING

Genom ökade affärsmöjligheter, kompetens, samhällsutveckling och innovation skapar vi tillsammans med våra medlemmar och samarbetspartners en viktig och utvecklande mötesplats för små och medelstora företag – för en hållbar och grön transportkedja. Våra medlemmar och vårt stora nätverk utgör en innovativ infrastruktur såväl nationellt som internationellt.

STYRELSE 2023

Margareta Berg, ordförande
WSP Sverige

Mikael Nilsson Hjort,
Electrification Hub

Henrik Tengstrand
HT Research and Innovation

John Adolfsson
Stockholmskonsulterna

Jonas Samuelsson

Mikael Sundholm
Atkins Sverige

Eva Hedman
Stadler

Henrik Junkrans
Alstom

Petra Ärlsjö, adjungerad

VÅRA MEDLEMMAR

Magnus Jonasson Utbildning & konsultbyrå AB

